

Samordnad hantering av grunddata

Bilaga författningsförslag

Sammanfattning

Samordnad hantering av grunddata

Regeringen uppdrog den 11 december 2019 åt Bolagsverket, Lantmäteriet, Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Skatteverket att tillsammans etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. Myndigheterna har, utöver att etablera Ramverket, haft i uppdrag att vid behov lämna författningsförslag för den beskrivna strukturen i Ramverket samt för de berörda myndigheternas ansvar och uppgifter. I detta har det även ingått att överväga förslag om eventuell föreskriftsrätt till stöd för myndigheternas respektive ansvar.

I denna författningspromemoria föreslår myndigheterna en rättslig reglering som tydligt pekar ut att det finns ett ansvar på övergripande nivå och på domännivå för att samordna hanteringen av grunddata. Syftet med hanteringen av grunddata är att skapa förutsättningar för en säker och effektiv hantering av och tillgång till grunddata. De myndigheter som föreslås få utpekade åtaganden är DIGG, Lantmäteriet, Skatteverket och Bolagsverket. Myndigheterna föreslår inte någon föreskriftsrätt till stöd för myndigheternas respektive ansvar. Förordningen ålägger nämnda myndigheter att återrapportera till regeringen om arbetet med grunddata.

Samordningen av hanteringen av grunddata är en del av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen (Infrastrukturen). Den rättsliga regleringen som föreslås ligger till grund för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen framgår av författningspromemorian *Etablering av en förvaltningsgemensam infrastruktur*.

Förslaget till ny förordning får i huvudsak ekonomiska konsekvenser för de ingående myndigheterna som ges tydligare ansvar och uppgifter vilket skapar ett finansieringsbehov för dem. Den samhällsekonomiska nyttan av en samordning av hantering av grunddata består på sikt i kostnadsbesparingar inom den offentliga förvaltningen och en avsevärt förbättrad förmåga att kunna tillgängliggöra grunddata för aktörer som är i behov av den.

Myndigheterna ser också att det på sikt finns ett behov av en föreskriftsrätt som träffar producenter av grunddata och att det finns ett utpekat åtagande för

grunddataproducenter, såväl statliga som kommunala. Myndigheterna förslår därför att de rättsliga förutsättningarna för ett sådant åtagande utreds, med syftet att belysa de rättsliga hinder som finns avseende behovet av försörjning av information och samhällets offentliga åtagande av informationsförsörjning, inbegripet en föreskriftsrätt för de utpekade myndigheterna. Detta görs lämpligen i en statlig utredning. Detta förslag är i linje med de förslag som lämnats av Digitaliseringsrättsutredningen samt Öppna data-utredningen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1 Författningsförslag	6
2 Bakgrund	8
2.1 Regeringens uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen	8
2.2 Uppdragets rättsliga delar	9
2.3 Begrepp i promemorian.....	10
3 Nuvarande ordning	10
3.1 Inledning.....	11
3.2 Befintliga rättsliga ramar för hantering av grunddata	11
3.3 Myndigheternas samverkan i gemensamma tjänster för informationsutbyte.....	15
4 Myndigheternas förslag inom regeringsuppdraget	15
4.1 En samordnad hantering av grunddata införs.....	16
4.2 Samordning och samverkan är en förutsättning.....	17
4.3 Kraven på nationella grunddata är överenskomna	19
4.4 Ansvar för samordning på två nivåer.....	22
4.5 Finansiering av arbetet.....	25
4.6 Förhållande till annan lagstiftning.....	25
5 Behov av en långsiktig lösning	26
5.1 Utestående rättsliga behov.....	26
5.2 Frågor som bör tas om hand i en statlig utredning	27
6 Överväganden och förslag	29
6.1 En förordning om samordning av hantering av grunddata bör införas	29
6.2 Vilka ska omfattas av förordningen?.....	35
6.3 Definition av begreppen grunddata och nationella grunddata.....	36
6.4 Vissa andra definitioner bör införas.....	37
6.5 Nationellt samordningsansvar följer av förslaget till förordning om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur.....	38

6.6	Grunddatadomänansvariga myndigheter pekas ut.....	39
6.7	Samverkan med grunddataproducenter.....	40
6.8	Årlig resultatredovisning.....	40
7	Förslagets konsekvenser och ikraftträdande.....	41
7.1	Övergripande konsekvenser.....	41
7.2	Vilka alternativa lösningar finns och vad blir effekterna om någon reglering inte kommer till stånd? 42	
7.3	Vilka berörs av förslaget?.....	43
7.4	Ekonomiska effekter.....	43
7.5	Överensstämmelse med EU-lagstiftning.....	47
7.6	Ikraftträdande och genomförande.....	51

1 Författningsförslag

Förordning (2021:xxx) om samordnad hantering av grunddata inom den offentliga förvaltningen

Regeringen föreskriver följande.

Inledande bestämmelser

1 § I denna förordning finns bestämmelser om samordning och samverkan samt styrning av hanteringen av grunddata.

Syftet med förordningen är att skapa förutsättningar för en säker och effektiv hantering av och tillgång till nationella grunddata.

Definitioner

2 § I denna förordning avses med

grunddata: uppgifter, inom offentlig förvaltning, som flera aktörer har behov av och som är viktiga i samhället

nationella grunddata: grunddata som uppfyller överenskomna egenskaper, principer och riktlinjer

grunddatadomän: område för grunddata avseende datamängd som pekas ut i denna förordning

grunddatadomänansvarig myndighet: myndighet med samordningsansvar för hantering av grunddata inom grunddatadomän

grunddataproducent: myndighet eller annan offentlig aktör som producerar grunddata som kan ingå i en grunddatadomän

Med offentlig förvaltning avses i denna förordning kommuner, regioner och statliga myndigheter, med undantag för Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Försvårshögskolan samt myndigheter som hör till Försvårdepartementet.

Nationellt samordningsansvar

3 § Nationellt samordningsansvar för samordnad hantering av grunddata regleras i förordning [2021:xxx] om den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen.

Grunddatadomänansvariga myndigheter

4 § Bolagsverket, Skatteverket och Lantmäteriet är grunddatadomänansvariga myndigheter och ansvarar för följande grunddatadomäner:

1. Bolagsverket för uppgifter om företag
2. Skatteverket för uppgifter om person
3. Lantmäteriet för uppgifter om fastighetsinformation och geografisk information

Ansvaret består i att:

1. förvalta, utveckla och samordna arbetet inom grunddatadomänen,
2. samverka med andra grunddatadomänansvariga myndigheter,
3. samverka med den nationellt samordningsansvariga myndigheten i frågor som rör grunddata, samt
4. ta fram och publicera grafiska modeller, beskrivningar och specifikationer för grunddata inom den egna grunddatadomänen.

Grunddatadomänansvarig myndighet ska verka för att det finns tjänster för tillgängliggörande av grunddata som ingår i grunddatadomänen.

Samverkan med grunddataproducenter

5 § Grunddatadomänansvariga myndigheter ska samverka med grunddataproducenter vid framtagande av beskrivningar och specifikationer för grunddata som hör till den egna grunddatadomänen.

Grunddatadomänansvariga myndigheter ska också samverka med grunddataproducenter för att identifiera grunddata som hör till den egna grunddatadomänen.

Löpande återrapporering

6 § Den myndighet med nationellt samordningsansvar enligt 3 § och grunddatadomänansvariga myndigheter ska i sin årsredovisning redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit i arbetet för att uppnå en säker och effektiv hantering av och tillgång till nationella grunddata.

Resultatredovisningen ska lämnas enligt 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Denna förordning träder i kraft den xx 2021.

2 Bakgrund

2.1 Regeringens uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen

Den 11 december 2019 gav regeringen i uppdrag¹ åt Bolagsverket, Lantmäteriet, DIGG, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Skatteverket (nedan kallade ”myndigheterna”) att tillsammans etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen i enlighet med de förslag som lämnades i slutrapporten från uppdraget om säker och effektiv tillgång till grunddata. DIGG uppdrogs leda arbetet.

Av uppdraget framgår bland annat att om behov finns av tydligare rättslig grund för det nationella ramverket för grunddata ska myndigheterna lämna författningsförslag som reglerar myndigheternas ansvar och uppgifter inom det etablerade nationella ramverket. I detta ingår även att lämna förslag på eventuell föreskriftsrätt till stöd för myndigheternas respektive ansvar.

Myndigheterna ska också ta fram en långsiktig plan för arbetet, hur det ska utvecklas samt hur de etablerade grunddatadomänerna kan säkerställa kraven på säkerhetsskydd och informationssäkerhet, offentlighet och sekretess samt

¹ Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen, dnr I2019/03307/DF, I2019/01361/DF (delvis), I2019/01412/DF, I2019/01447/DF.

dataskydd och skyddet för den personliga integriteten. En analys ska även göras om det bör vara obligatoriskt för hela eller delar av den offentliga förvaltningen att följa vissa krav på hantering av grunddata samt vilka åtgärder som krävs för att göra grunddata inom utpekade grunddatadomäner avgiftsfria inom hela den offentliga förvaltningen. Det ska även framgå hur det nationella ramverket förhåller sig till EU-gemensam lagstiftning och infrastruktur kopplat till grunddata, samt nationella och internationella standarder.

I uppdraget har grunddatadomänerna person, företag och fastighetsinformation och geografisk information pekats ut som tänkta grunddatadomäner. Med grunddatadomän avses en avgränsad uppsättning grunddata inom ett specifikt område, till exempel information om personer, företag eller fastigheter.

Uppdraget från regeringen var en fortsättning på det uppdrag som myndigheterna avrapporterade den 30 april 2019 och som innehöll myndigheternas identifierade behov, nyttor och förslag för säker och effektiv tillgång till grunddata.²

Regeringen har den 17 december 2020 beslutat om att förlänga tiden för uppdragets genomförande.³

2.2 Uppdragets rättsliga delar

Denna promemoria utgör en bilaga till delredovisningen *Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen*.⁴ Denna promemoria innehåller förslag till en förordning som utgår från de förslag som lämnas av myndigheterna i delredovisningen. Promemorian har beretts av en juridisk arbetsgrupp där berörda myndigheter har erbjudits att delta.

Promemorian avser myndigheternas förslag till förordning om samordnad hantering av grunddata. Den samordnade hanteringen av grunddata är en del av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen som myndigheterna

² Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata, Slutrapport för regeringsuppdragen Fi2018/02149/DF, Fi2018/03036/DF och I2019/01060/DF, DIGG Dnr: 2018-31.

³ Framställning om förlängd tid för uppdraget att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen, Regeringsbeslut, 2020-12-17, I2020/03367 I2020/02753 (delvis).

⁴ Delredovisning 2021-01-29 DIGG:s ärendenummer: AD 2019:585.

föreslår i delredovisningen i det parallella regeringsuppdraget *Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur*.⁵

2.3 Begrepp i promemorian

Med *Infrastruktur* avses den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Med *delredovisningen* avses den rapport som myndigheterna ger in till regeringen och till vilken denna författningspromemoria utgör en bilaga. Med *Ramverket* avses Ramverk för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen.

3 Nuvarande ordning

Sammanfattning

Nuvarande hantering av grunddata är fragmenterad och det saknas särskild reglering om hantering av grunddata. Bristen på styrning och ansvar i fråga om grunddata utgör ett stort hinder för den offentliga förvaltningens informationsförsörjning och digitalisering.

Lantmäteriet, Skatteverket och Bolagsverket har åtaganden som rör information som i och för sig kan klassas som grunddata, så som uppgifter i register som dessa myndigheter ansvar för, men saknar åtaganden som direkt rör informationsförsörjning, med undantag för Lantmäteriet. Myndigheterna har istället skapat samverkanslösningar som möjliggör samordnad hantering av grunddata och som syftar till informationsförsörjning.

⁵ Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, I2019/03306/DF, I2019/01036/DF (delvis), I2019/01361/DF (delvis), I2019/02220/DF.

3.1 Inledning

I 2018 års slutrapport tecknade de myndigheter som ingick i det uppdraget en bild av en fragmenterad hantering av grunddata i den offentliga förvaltningen. Detta gjordes mot bakgrund av Digitaliseringsrättsutredningen från 2018, E-infogruppens utredning från år 2000 och Grunddatabasutredningen från 1997. Digitaliseringsrättsutredningen konstaterar i sin kartläggning bland annat att frågor om grunddata och informationsförsörjning hindrar digitaliseringen. En anledning till det är att regleringen avseende grunddata är fragmenterad.

Myndigheterna konstaterar i nu aktuellt uppdrag att de problem som beskrivs i de ovannämnda utredningarna, alltjämt kvarstår.

3.2 Befintliga rättsliga ramar för hantering av grunddata

3.2.1 Grunddata har ingen särreglering

Det saknas idag en legaldefinition av vad som utgör grunddata. I vissa fall har grunddata pekats ut som data i vissa register men det är inte alltid fallet.⁶ Det saknas också en särskild reglering om grunddata, förutom den reglering som säger att vissa statliga myndigheter inte ska ta betalt för grunddata sinsemellan.

Mot bakgrund av detta måste den rättsliga regleringen förstås som rättslig reglering av datamängder hos myndigheter vilka *kan anses vara grunddata*. Datamängder som förekommer hos myndigheter styrs av tillämplig lagstiftning som rör informationshantering. Sådan reglering finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), dataskyddsförordningen⁷ samt registerförfattningar, arkivlagen (1990:782), tryckfrihetsförordningen, säkerhetskylldslagen (2018:585), övriga föreskrifter om informationssäkerhet, samt även upphovsrättslig lagstiftning och reglering avseende avgifter.

Eftersom grunddata inte är särskilt reglerat saknas också förvaltningsuppgifter för myndigheter som särskilt syftar på hantering av grunddata. Ansvar för datamängder kan istället hittas i myndigheters registerförfattningar och det ansvar som följer med att hantera register med datamängder som andra utomstående

⁶ SOU 2018:25 s. 80.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

myndigheten har behov av, eller krav på att samla in och behandla datamängder till exempel inom ramen för ärendehandläggning.

Det finns också lagstiftning som syftar till visst informationsutbyte mellan myndigheter och som i praktiken kräver kunskap om var datamängder finns och vilken kvalitet som datamängderna har. Sådan lagstiftning finns i lagstadgade uppgiftsskyldigheter mellan myndigheter samt i reglering som styr infrastrukturer för utbyte av information. Exempelvis i förordning (2018:1264) om digitalt uppgiftsinhämtande från företag samt lag (2010:1767) och förordning (2010:1770) om geografisk miljöinformation samt rättsinformationsförordningen (1999:175).

3.2.2 Särskilt om Öppna data-direktivet

I sammanhanget ska särskilt nämnas Öppna Data-direktivet. EU-kommissionen har efter en översyn och utvärdering av PSI-direktivet (2003) och ändringsdirektivet (2013) ansett att ytterligare insatser på EU-nivå är nödvändiga. Ett omarbetat direktiv – Öppna Data-direktivet – har därför utfärdats. Medlemsstaterna ska senast den 17 juli 2021 genomföra direktivet. Regeringen tillsatte därför en utredning den 2 maj 2019.⁸ Öppna data-utredningen föreslår i sitt betänkande att det bör skapas en rättslig grund för tillgängliggörande av information, i vilken det anges att en myndighet eller ett offentligt företag på eget initiativ bör göra information tillgänglig, om det inte är olämpligt med hänsyn till skyddet för personuppgifter eller kritisk infrastruktur eller med hänsyn till Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet i övrigt. Därtill föreslår utredningen att när information tillgängliggörs så ska det finnas en förteckning med beskrivning över informationen.⁹

Denna grund för tillgängliggörande är tänkt att möta det behov som myndigheterna har uttryckt avseende ett tydligare rättsligt stöd för tillgängliggörande av information, vilket kan bidra till att de ambitioner kring ökad tillgång till information från den offentliga sektorn som framgår av regeringens digitaliseringsstrategi uppnås.¹⁰

⁸ Dir. 2019:20.

⁹ Förslag till lag (2021:000) om öppna data och vidareutnyttjande av information från myndigheter och offentliga företag, SOU 2020:55.

¹⁰ Innovation genom information, SOU 2020:55.

Det är sannolikt att det kommer finnas en överlappning mellan datamängder som klassas som särskilda värdefulla datamängder i Öppna Data-direktivet och det som i Ramverket benämns nationella grunddata inom domänerna företag och fastighetsinformation och geografisk information.

3.2.3 Särskilt om de utpekade myndigheterna

3.2.3.1 Lantmäteriet

Lantmäteriet har i uppdraget pekats ut som ansvarig för grunddatadomänen fastighetsinformation och geografisk information.

Lantmäteriet har enligt 4 § första stycket förordning (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet ett nationellt samordningsansvar för produktion, samverkan, tillhandahållande och utveckling inom området för geografisk information och fastighetsinformation. Lantmäteriet ska vidare enligt 4 § andra stycket inom geodataområdet åt andra statliga myndigheter och åt kommuner även lagra och tillgängliggöra sådan information som de berörda parterna kommer överens om. När det specifikt gäller fastighetsregistret så ansvarar Lantmäteriet enligt 2 § förordningen (2000:308) om fastighetsregister för drift och förvaltning av fastighetsregistret. När det gäller geografisk information så produceras och förvaltas en del av informationstillgångarna av Lantmäteriet, en annan del av kommuner och andra dataproducerer. Information som produceras och förvaltas av annan än Lantmäteriet tillgängliggörs och förvaltas med stöd av avtal och frivilliga överenskommelser.

3.2.3.2 Skatteverket

Skatteverket har i uppdraget pekats ut såsom ansvarig för grunddatadomänen person.

Skatteverket är enligt 2 § förordning (2017:154) med instruktion för Skatteverket ansvarig för frågor om folkbokföring och personnamn. Det materiella regelverket för att bedriva folkbokföringsverksamheten finns primärt i folkbokföringslagen (1991:481). I 1 § folkbokföringslagen anges att folkbokföringen innebär fastställande av en persons bosättning samt registrering av uppgifter om identitet, familj och andra förhållanden som enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet (FdbL) får förekomma i folkbokföringsdatabasen. I 1 § tredje stycket folkbokföringslagen anges att folkbokföringen sker genom Skatteverkets försorg.

Genom Skatteverkets systemlösning Navet tillhandahålls ett urval av uppgifterna som finns i folkbokföringsdatabasen till statliga myndigheter samt kommuner och regioner. Enskilda har inte möjlighet att få del av uppgifter via Navet utan får istället vända sig till Statens personadressregister (SPAR).

De rättsliga förutsättningarna för att lämna ut uppgifter till andra myndigheter via Navet finns i 2 kap. 8 § FdbL. I bestämmelsen anges att myndigheter får medges direktåtkomst till vissa uppräknade uppgifter i folkbokföringsdatabasen. Utöver direktåtkomst till de uppräknade uppgifterna får myndighet även ha direktåtkomst till andra uppgifter i folkbokföringsdatabasen om myndigheten behöver uppgifterna för att fullgöra sitt uppdrag och får behandla uppgifterna.

3.2.3.3 Bolagsverket

Bolagsverket har i uppdraget pekats ut som ansvarig för grunddatadomänen företag.

Bolagsverket ansvarar enligt 1 § förordning (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket för registreringsärenden som gäller aktiebolag, filialer, europeiska ekonomiska intressegrupperingar, europeiska grupperingar för territoriellt samarbete, europabolag, europakooperativ och anknutna ombud enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, handels- och föreningsregisterärenden, bank- och försäkringsregisterärenden samt ärenden enligt 1 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister.

Ett uttryckligt rättsligt stöd för direktåtkomst finns exempelvis i aktiebolagsregistret. Enligt 2 kap. 1 § första stycket aktiebolagsförordningen (2005:559) ska registret ge offentlighet åt den information som ingår i registret. Det är alltså huvudändamålet med registret. I 2 kap. 4 § föreskrivs att Bolagsverket får medge direktåtkomst till registret för de ändamål som anges i 1 §.

3.2.3.4 Myndigheten för digital förvaltning

DIGG har pekats ut som samordningsansvarig myndighet i uppdraget.

DIGG har inget särskilt åtagande som rör hantering av grunddata. Emellertid har myndigheten enligt förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning ett brett uppdrag att stödja och samordna den förvaltningsgemensamma digitaliseringen och myndigheten ansvarar för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Särskilt kan nämnas att myndigheten samordnar frågor om gemensamma standarder, format,

specifikationer och liknande krav för den offentliga förvaltningens elektroniska informationsutbyte. Utöver detta ska myndigheten också delta i och främja nationellt och internationellt standardiseringsarbete inom sitt verksamhetsområde samt främja öppen och datadriven innovation samt tillgängliggörande av öppna data och vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.

3.3 Myndigheternas samverkan i gemensamma tjänster för informationsutbyte

Med stöd av de rättsliga grunderna för samverkan och samarbete i förvaltningslagen och myndighetsförordningen kan myndigheterna samverka med andra myndigheter om hantering av datamängder, så som standardisering, specifikationer och tjänster för tillgängliggörande. Myndigheterna har i 2019 års rapport konstaterat att bristen på en nationell digital infrastruktur har lett till många myndighetsspecifika lösningar som skiljer sig från varandra, vilket i stor utsträckning har resulterat i en ineffektiv ordning för den digitala sektorn som helhet.¹¹ Dessa myndighetsspecifika lösningar, som Bolagsverkets tjänst för sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag samt Lantmäteriets arbete med tillgängliggörande av geodata från olika producenter av data, finns beskrivna i myndigheternas slutrapport från 2019.¹²

4 Myndigheternas förslag inom regeringsuppdraget

Sammanfattning

Syftet med myndigheternas hantering av grunddata ska vara att ge förutsättningar för en säker och effektiv hantering av och tillgång till grunddata.

För detta syfte etablerar myndigheterna former för samverkan och samordnar

¹¹ Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata, Slutrapport för regeringsuppdragen Fi2018/02149/DF, Fi2018/03036/DF och I2019/01060/DF, DIGG Dnr: 2018–31.

¹² Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata, Slutrapport för regeringsuppdragen Fi2018/02149/DF, Fi2018/03036/DF och I2019/01060/DF, DIGG Dnr: 2018–31.

sin hantering av grunddata i och mellan grunddatadomäner.

I ett första steg etableras följande grunddatadomäner:

1. Bolagsverket för uppgifter om företag,
2. Skatteverket för uppgifter om person samt
3. Lantmäteriet för fastighetsinformation och geografisk information.

Myndigheterna har genom det nationella ramverket för grunddata enats om gemensamma egenskaper, principer, riktlinjer och regler för hantering av grunddata och som myndigheterna ska verka för att implementera i de respektive grunddatadomänerna.

4.1 En samordnad hantering av grunddata införs

Myndigheterna anser att grunddata är en gemensam resurs och dess hantering ska ske ur ett helhetsperspektiv. Det innebär att redan från att grunddata skapas kommer det behövas en plan för hur grunddata hanteras, bevaras, hålls säkert, tillgängliggörs och förvaltas. Detta kan inte uppnås om myndigheterna inte samordnar sitt arbete.¹³ Myndigheterna har därför identifierat att det finns ett behov av en samordnad hantering av grunddata på både nationell nivå och på domännivå.

Samordningen som myndigheterna föreslår innehåller två delar; den första delen avser hur myndigheterna ska samordna sin *samverkan* kring grunddatahanteringen (arbetssätt) och den andra delen avser överenskommelser om vilka egenskaper, principer, riktlinjer och regler som ska träffa själva grunddatahanteringen.

Myndigheterna kommer att samverka *inom* grunddatadomäner och på nationell nivå *mellan* grunddatadomäner. En sådan samordning utgör en förutsättning för att åstadkomma regeringens målbild med grunddatahanteringen, nämligen att det ska finnas säker och effektiv hantering av och tillgång till grunddata.

Den samordnade hanteringen av grunddata är också en del av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen (Infrastrukturen). Den organisation som myndigheterna kommer att arbeta i för att samordna

¹³ S. 48, Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata, Slutrapport för regeringsuppdragen Fi2018/02149/DF, Fi2018/03036/DF och I2019/01060/DF, DIGG Dnr: 2018-31.

hanteringen av grunddata kommer att vara en del av den styrning och struktur som föreslås gälla för hela Infrastrukturen. Detta betyder emellertid inte att grunddata som sådant alltid kommer att hanteras i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen eller att det endast är grunddata som kommer att utbytas genom densamma.

4.2 Samordning och samverkan är en förutsättning

4.2.1 Behov av samordning och samverkan

Myndigheterna i detta uppdrag samt övriga myndigheter under regeringen saknar idag ett utpekad ansvar att hantera grunddata samordnat och det saknas i princip förvaltningsuppgifter som syftar till informationsproduktion och informationsförsörjning av grunddata. Myndigheterna bedömer att grunddata i den offentliga förvaltningen bör ses som en helhet och att den utgör en del av ett större ekosystem som möjliggör informationsförsörjning.¹⁴

Det krävs därför att myndigheterna samordnar sin hantering av grunddata. Samordning kan sägas vara strukturen som möjliggör samarbete mellan myndigheter.¹⁵ Eftersom myndigheterna är självständiga i förhållande till varandra och agerar enligt sina egna verksamhetsområden behöver samordning ske genom samverkan.

I ett första skede bedömer myndigheterna därför att samordning av grunddata kan ske genom att myndigheterna samverkar med varandra för att samordna hanteringen av grunddata på nationell nivå och på domännivå. Det betyder att DIGG ska ha ansvar för samordningen på nationell nivå, medan Lantmäteriet, Skatteverket och Bolagsverket ska ha ansvar för samordning på domännivå. Innebörden av dessa roller och ansvar utvecklas mer under kapitel 4.4.

4.2.2 Samverkan och myndigheternas verksamhetsområden

Sedan tidigare har myndigheterna bedömt att det inte finns några rättsliga hinder för att samverka om hanteringen av grunddata.¹⁶ Därtill gäller att de myndigheter som pekas ut som ansvariga för hantering av grunddata i detta uppdrag har

¹⁴ S. 51, Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata, Slutrapport för regeringsuppdragen Fi2018/02149/DF, Fi2018/03036/DF och I2019/01060/DF, DIGG Dnr: 2018-31.

¹⁵ Frivillig samverkan mellan myndigheter – några exempel, Statskontoret, 2017.

¹⁶ Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata, Slutrapport för regeringsuppdragen Fi2018/02149/DF, Fi2018/03036/DF och I2019/01060/DF, DIGG Dnr: 2018-31.

samtliga kompetensområden som kopplar till informationshantering av uppgifter som kan anses utgöra grunddata.

Det är emellertid så att eftersom myndigheterna inte har någon skyldighet att samverka med varandra avseende hantering av grunddata, bygger myndigheternas samordning av densamma istället på myndigheternas generella skyldighet att samverka inom sina befintliga verksamhetsområden enligt förvaltningslagen. Bestämmelsen innebär en generell men inte obegränsad samverkansskyldighet, och bestämmelsen ger inte tillräckligt stöd för samverkan som faller utanför myndigheternas verksamhetsområde.¹⁷ Samverkan enligt förvaltningslagen möjliggör därför inte att myndigheterna kan skapa nya samarbetsorgan som oberoende av tillämpliga föreskrifter fattar beslut som inte kan härledas till någon av de samverkande myndigheterna.¹⁸

Mot bakgrund av att samverkan enligt förvaltningslagen ska ske inom myndigheternas verksamhetsområden och att myndigheterna inte har en uttrycklig uppgift som avser hantering av grunddata, behövs ett förtydligt rättsligt stöd för att möjliggöra samverkan mellan myndigheterna, se kapitel 6.

4.2.3 Samverkan formaliseras

Myndigheternas samordning av hantering av grunddata kommer i praktiken att gå till så att myndigheterna enas om principer och riktlinjer för grunddata, det vill säga Ramverket (kapitel 4.3) och andra överenskommelser om hur samverkan ska ske mellan och inom grunddatadomäner.

Myndigheterna är självständiga i förhållande till varandra och till regeringen. Deras verksamhetsområden är begränsade till vad som framgår av den lagstiftning som styr dem¹⁹ och myndigheterna har därmed inte heller några befogenheter att styra andra myndigheter utöver vad som följer av uttryckliga bemyndiganden i lag och förordning.²⁰ Ramverket och andra överenskommelser om samverkan utgör därför rättsligt sett en produkt av samverkan.

Att myndigheterna skapar överenskommelser i samverkan ger inte myndigheterna några ytterligare rättsliga befogenheter att styra varandra eller andra myndigheter

¹⁷ Prop. 2016/17:180 s. 292 f.

¹⁸ Prop. 2016/17:180 s. 71.

¹⁹ Jfr. legalitetsprincipen i 1 kap. 1 § tredje stycket RF. Se även prop. 2017/18:xx Ny förvaltningslag s. xx.

²⁰ Se 8 kap. RF.

inom grunddatadomäner, utöver vad myndigheterna själva kommer överens om att åta sig. Att myndigheterna åtar sig att följa Ramverket avseende sin hantering av grunddata innebär inte heller att samverkan mellan myndigheterna är *begränsad* till Ramverket.

Ytterligare ett steg att rättsligt formalisera myndigheternas samverkan är genom att de pekas ut i en förordning med ansvar för hur hantering av grunddata ska gå till, se vidare kapitel 6 Överväganden och förslag. Därigenom etableras en rättslig struktur för samverkan som myndigheterna kan bygga vidare på utöver Ramverket.

De överenskommelser som myndigheterna avser att träffa kopplat till hanteringen av grunddata ska därför ses som ett första steg mot en ökad samordning av hantering av grunddata och förslaget till förordning som ett andra steg mot ett sådant mål.

4.3 Kraven på nationella grunddata är överenskomna

4.3.1 Grunddata blir nationella grunddata enligt Ramverket

Myndigheterna föreslår att det ska finnas gemensamt överenskomna krav på hur grunddata ska hanteras för att anses vara nationella grunddata. Av det skälet har myndigheterna gemensamt tagit fram riktlinjer, principer och regler som framgår av Ramverket. I Ramverkets bilagor återfinns processer och informationsarkitektur samt en beskrivning av myndigheternas ansvar och befogenheter i så som de är tänkta att utföras i samordningen och samverkan (roller). Ramverket förvaltas av DIGG.

När myndigheter hanterar sin grunddata enligt Ramverket blir grunddata därmed att anse som nationella grunddata. Det bildar samtidigt ett mål som myndigheterna kan följa upp och kan utgöra ett mått på hur väl den offentliga förvaltningen skapat förutsättningar för sin informationsförsörjning.

Arbetet med att hantera grunddata enligt Ramverket förutsätter därmed att myndigheterna kan identifiera *vilka grunddata* som är lämpliga att hantera som nationella grunddata. Identifieringen av grunddata görs genom definitionen av sådan data; ”*uppgifter, inom offentlig förvaltning, som flera aktörer har behov av och som är viktiga i samhället*”. Med ledning av definitionen kan myndigheterna identifiera vilka data som bör hanteras i enlighet med Ramverket.

De principer och riktlinjer för hantering av grunddata följer därmed av Ramverket och kan i korthet sammanfattas som att nationella grunddata ska:

- ge samhällsnytta,
- kunna nyttjas effektivt och enkelt,
- stödja ”en uppgift en gång”,
- följa fastställda krav,
- vara kombinerbara,
- beskrivas,
- behandlas på ett säkert sätt.

De krav som finns på hanteringen av grunddata i Ramverket inskräper de krav som följer av befintlig lagstiftning, men också krav där myndigheterna har större frihet, till exempel att grunddata ska vara kombinerbara med varandra.

Ramverkets principer och riktlinjer, som de är föreslagna nu, är precis som övriga delar av Ramverket och samordningen endast bindande för myndigheterna som åtar sig att följa det i sin hantering av grunddata.

Eftersom kraven i Ramverket är just överenskomna har de också en större flexibilitet än de krav på informationshantering som följer av författning, och bildar därför en grund för en utvecklingsperiod under vilken myndigheterna har möjlighet att förvalta, förändra och utveckla dessa krav för att möta nyuppkomna eller framtida behov av grunddata.

Detta utesluter emellertid inte att vissa krav på hanteringen av grunddata i framtiden kan följa direkt av författning, då obligatorisk styrning kan vara en mer effektiv styrning för att åstadkomma efterlevnad.

4.3.2 Informationsarkitektur och standarder

Myndigheterna anser att en förutsättning för en säker och effektiv tillgång till grunddata är att det finns samordning kring informationsarkitektur och standarder inom, men även mellan, grunddatadomäner. En samordning kring informationsarkitektur och standarder innebär inte att arkitekturen är likadan för samtliga grunddata.

Myndigheterna föreslår att grunddata ska hanteras enligt gemensamma regelverk för begreppsmodeller och informationsmodeller, det vill säga informationsarkitektur och enkelt uttryckt hur information ska vara beskriven och/eller digitalt strukturerad. På övergripande nivå ska myndigheterna enas om en "lägsta nivå" för hur sådana modeller ska utformas men det ska också kunna finnas domänspecifika modeller.

Informationsarkitekturen, i likhet med egenskaperna, principerna och riktlinjerna, följer av Ramverket samt av domänspecifik reglering och inte av författning. Det kan också konstateras att informationsarkitektur som träffar grunddataproducenter, precis som övriga delar av ramverket, blir frivilliga för producenter att hantera sina grunddata enligt, vilket utvecklas i kapitel 4.4.5. Att föreskriva om specifikationer för information kan annars typiskt sett ske genom att myndighet får mandat att föreskriva om en annan myndighets åtagande. Exempel på detta finns i Myndigheten för digital förvaltnings instruktion av vilken framgår att myndigheten får meddela föreskrifter om strukturerade elektroniska format och övriga former för elektroniskt översändande av fakturor som avses i 6 § lagen (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling.²¹

Vad gäller användning av standarder framgår av Svenskt ramverk för digital samverkan, rekommendation 8 – Använd standarder i första hand²² att offentliga organisationer ska använda standarder och rekommendationer. I dagsläget saknas emellertid den mognad som krävs för att utfärda standarder på övergripande nivå, och detta bör istället ske på grunddatadomännivå.

4.3.3 Tillgång till nationella grunddata

Myndigheterna har därtill enats om att det finns ett behov av att det finns tillgång till nationella grunddata. Detta ska ske genom att information om grunddatadomäner och innehållet i dessa publiceras på Sveriges dataportal (webbplatsen dataportal.se). Det är DIGG som ansvarar för Sveriges dataportal. De grunddatadomänansvariga myndigheterna ansvarar för att ta fram beskrivningar över sina grunddatadomäner (innehåll) som kan publiceras på dataportalen.

²¹ 21 § förordning med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

²² https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/svenskt-ramverk-for-digital-samverkan/rekommendationer-for-offentliga-organisationer/styrnings-och-ledningsperspektiv-pa-digital-samverkan#8_anvand_standarder_i_forsta_hand

Därutöver kan myndigheterna ge tillgång till nationella grunddata genom egna tjänster eller genom överenskomna samordnade tjänster, i likhet med den hantering som sker i de redan etablerade myndighetsgemensamma lösningarna, se kapitel 3.2.2 och 3.3. Sådana tjänster skapar emellertid inte en rättslig grund för tillgängliggörande av nationella grunddata. De grunddatadomänansvariga myndigheterna ska istället *verka* för att det ska finnas tjänster för tillgängliggörande av de datamängder som ingår i grunddatadomänen.

4.4 Ansvar för samordning på två nivåer

4.4.1 Myndigheternas ansvarsuppgifter avseende grunddata

Myndigheterna anser att samordning ska ske på två nivåer. DIGG ska ansvara för den nationella samordningen och Lantmäteriet, Skatteverket och Bolagsverket ska vara grunddatadomänansvariga för grunddatadomänerna fastighetsinformation och geografisk information, person respektive företag. Att ansvaret regleras på två nivåer möjliggör samordning *inom* grunddatadomäner och *mellan* grunddatadomäner.

Det fortsatta arbete som myndigheterna föreslår är mer detaljerat i Ramverket och dess bilagor och övriga överenskommelser än de förslag som myndigheterna lämnar i denna författningspromemoria. Skälet till detta är att den föreslagna förordningen ska bilda en rättslig grund för den samordning av hantering av grunddata som sedan kan utvecklas av myndigheterna efter behov.

4.4.2 Grunddatadomän och grunddatadomänansvar

Ett ansvar på *domännivå* ska innebära att ha ansvar för att samordna hanteringen av grunddata inom den egna domänen. I praktiken innebär ansvaret att samordna grunddatadomänens arbete genom att samverka med de olika myndigheter som är producenter av grunddata som ingår i grunddatadomänen samt att samverka med DIGG som har ansvar för nationell samordning samt med övriga relevanta aktörer.

Myndigheterna har i arbetet beskrivit vilket ansvar som åligger rollen grunddatadomänansvarige.²³

²³ Grunddatadomänansvaret beskrivs mer ingående i delrapporten kap. 3.

Samverkan *inom* en grunddatadomän kompletterar andra arbetssätt och samverkansformer i syfte att:

- skapa förutsättningar för en säker och effektiv tillgång till grunddata
- möta regeringens satsningar på digitalisering genom gemensam hantering av grunddata,
- ge organisatoriska förutsättningar att kunna fortsätta arbetet med ramverket och grunddatadomäner.

En grunddatadomän ska:

- ansvara för utveckling och förvaltning av tilldelad grunddatadomän, där uppdrag ska framgå av författning.
- förhålla sig till den övergripande styrningen inom Infrastrukturen men även utöva styrning inom sin grunddatadomän.
- samverka med kompetensområden, andra grunddatadomäner och övriga relevanta aktörer, enligt framtagen styrmodell.

Grunddatadomäner ska också samverka med varandra för att uppnå största möjliga samhällsnytta och säkerhet.

För att ett tillgängliggörande av grunddata ska fungera så behöver *grunddataproducenter* inom samma grunddatadomän aktivt samarbeta med grunddatadomänansvarig, gemensamt hantera och nå överenskommelser inom flera områden. De ska ta hänsyn till behov hos de aktörer som behöver tillgång till deras grunddata.

Överenskommelser och avtal kan till exempel handla om:

- villkor för informationsutbyte
- att tillämpa gemensam samordning och styrning på övergripande nivå
- att säkerställa användningen av gemensamma beskrivningar och definitioner av de uppgifter som utbyts, till exempel genom kodverk, ordlistor och unika identiteter
- gemensamma sätt att beskriva och tillgängliggöra beskrivningar av grunddatamängder

- informationsklassning, skyddsnivåer och säkerhetsåtgärder, inklusive Service Level Agreement, SLA, för hantering av nationella grunddata.

Att det finns ett ansvar för grunddatadomänansvariga att samverka med grunddataproducenter betyder i praktiken att de domänansvariga myndigheterna behöver samordna andra myndigheter som är producenter av grunddata men som inte är formellt utpekade att ingå i grunddatadomänen. Det åligger således ett ansvar på de grunddatadomänansvariga myndigheterna som inte motsvaras av en skyldighet för de myndigheter som producerar grunddata.

Avgränsning av grunddatadomänen

Det är av vikt för en grunddatadomän att samverkan kan ske mellan den grunddatadomänansvariga myndigheten och den som är grunddataproducent inom grunddatadomänen. Ansvaret för de grunddatadomänansvariga myndigheterna avgränsas därmed av vilka grunddata, inbegripet producenter av dessa grunddata, som kan anses ingå i grunddatadomänen. Detta är emellertid inte fastställt i dagsläget för respektive grunddatadomän vilka datamängder som ingår i respektive grunddatadomän. Istället ska en del av arbetet som de grunddatadomänansvariga myndigheterna ska utföra bestå i att kartlägga, identifiera och beskriva vilka grunddata som ingår i domänen utifrån behovet av grunddata.

4.4.3 Ansvar för den övergripande samordningen

DIGG föreslås att få det övergripande ansvaret för nationell samordning av grunddata. Det innebär i praktiken samverkan med de utpekade grunddatadomänansvariga myndigheterna för att samordna deras arbete samt att samråda med potentiella grunddatadomänansvariga myndigheter för att involvera dem i samverkan. Det ansvar som DIGG har för den nationella samordningen av hantering av grunddata är en del av det nationella samordningsansvar som DIGG har i Infrastrukturen.

DIGG ansvarar därutöver för Sveriges dataportal där myndigheten håller tillgänglig och uppdaterad information om samtliga grunddatadomäner och hos vilka aktörer som nationella grunddata finns att hämta (katalog).

4.4.4 Nya grunddatadomäner

I ett första skede föreslår myndigheterna ett uttalat ansvar för de utpekade grunddatadomänansvariga myndigheterna. Det kan däremot tillkomma nya

domäner i framtiden, så som miljöinformation och transport. För att möjliggöra sådan etablering föreslår myndigheterna att det ska finnas en process för att etablera nya grunddatadomäner, vilket sker i samråd med DIGG. Denna process bedöms kunna ske i samverkan mellan DIGG och den tänkta myndigheten, och syftar slutligen till att nya grunddatadomänansvariga myndigheter ska pekats ut i förordning och därmed ges samma ansvar och befogenheter som de redan utpekade grunddatadomänansvariga myndigheterna Lantmäteriet, Skatteverket och Bolagsverket.

4.4.5 Producenter av grunddata

Den ordning som myndigheterna föreslår innebär ett ansvar för de grunddatadomänansvariga myndigheterna att samordna arbete inom sina grunddatadomäner. En utgångspunkt för det fortsatta arbetet är emellertid att grunddata produceras även hos andra myndigheter, såväl statliga som kommunala, än de myndigheter som är grunddatadomänansvariga. För producenter av grunddata föreslås inte någon skyldighet att delta i samordning av hantering av grunddata eller någon skyldighet att hantera grunddata på ett särskilt sätt. Dessa myndigheter får istället delta i samverkan på frivillig väg.

4.5 Finansiering av arbetet

Det förslag till samordning av hantering av grunddata som tas fram inom ramen för regeringsuppdraget aktualiserar frågor om finansiering. En samordnad hantering av grunddata kräver finansiering för uppgifter kopplat till myndigheternas arbete med planering och uppföljning, liksom identifiering och förstudie av nya domänområden, såväl som domänernas utveckling, implementering, förvaltning och avveckling. Etablering av grunddatadomän bör finansieras med anslag för att täcka intäktsbortfall för avgiftsfria grunddata. Detta utvecklas i kapitel 7 samt i delredovisningen.

Hur kommuner, regioner, kommunala företag med flera ska delta i finansieringen kommer att hanteras i 2020/02241/DF "Uppdrag att genomföra en analys om förutsättningar för kommuners och regioners deltagande i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen" som regeringen uppdragit åt DIGG och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

4.6 Förhållande till annan lagstiftning

De förslag som myndigheterna lämnar påverkar inte tillämpningen av annan lagstiftning och ändrar inte heller det rättsliga ansvaret för informationen som

avses i grunddatahanteringen. Det samordningsansvar som ska ligga på DIGG samt Lantmäteriet, Bolagsverket och Skatteverket, innebär inte någon ny uppgift för myndigheterna att hantera information, utöver de beskrivningar över grunddatadomänerna som ska tas fram. Förslaget ålägger inte heller andra producenter av grunddata någon ny uppgift avseende hantering av information. Domänansvaret innebär inte heller att nya datamängder ska införas i ett statligt register.

Det betyder att grunddata alltså regleras av den lagstiftning som pekats ut i kapitel 3.2.1, med den skillnaden att myndigheterna får nya uppgifter som rör samordnad hantering av grunddata. Vid hantering och vid eventuellt tillgängliggörande av grunddata behöver myndigheterna således beakta all annan tillämplig lagstiftning, exempelvis men inte begränsat till dataskydd, offentlighet- och sekretesslagstiftningen samt säkerhetsskydd och informations säkerhet.

5 Behov av en långsiktig lösning

5.1 Utestående rättsliga behov

Myndigheterna har i enlighet med sitt uppdrag från regeringen föreslagit ett förtydligt rättsligt stöd för sina uppgifter och ansvar avseende grunddata, vilket framgår av kapitel 6. I myndigheternas uppdrag har också ingått att analysera om det bör vara obligatoriskt för hela eller delar av den offentliga förvaltningen att följa vissa krav på hantering av grunddata. Myndigheterna lämnar inte något förslag på sådan skyldighet. Det förslag som lämnas gör det obligatoriskt för de utpekade myndigheterna att samordna hantering av grunddata inom grunddatadomäner men gör det inte obligatoriskt för producenter av grunddata att följa de riktlinjer, principer och regler för grunddata som myndigheterna enas om.

Skälet till att myndigheterna inte har föreslagit det i denna författningspromemoria är att grunddata till stor del finns hos producenter som är andra myndigheter än statliga och myndigheternas uppdrag har varit begränsat till att föreslå författningsstöd för sina egna verksamheter, samt eventuellt föreskriftsrätt till stöd för myndigheternas uppgifter.

Den föreslagna förordningen medför i praktiken ett stort åtagande för den nationellt samordningsansvariga myndigheten och de grunddatadomänansvariga

myndigheterna att verka för aktivt deltagande av de olika grunddataproducenter som finns i respektive grunddatadomän, men motsvaras inte av någon skyldighet för grunddataproducenterna att göra detsamma. Samtidigt är det tydligt att den som är producent av grunddata behöver omfattas av reglering om grunddata och informationsförsörjning. Det kan också behövas en föreskriftsrätt för de grunddatadomänansvariga myndigheterna som kan avse standardisering av datamängder.

Ett producentåtagande skulle kunna bestå av ett åtagande som syftar till produktion och försörjning av grunddata (informationsförsörjning). Myndigheterna bedömer att detta glapp till viss del tas om hand av den lagstiftning som föreslås av Öppna Data-utredningen, som föreslagit en generell reglering som medför ett tydligare rättsligt stöd för myndigheter att på frivillig väg tillgängliggöra sin information.²⁴ Till detta åtagande, som träffar myndigheter generellt, saknas dock den föreskriftsrätt som myndigheterna bedömer nödvändig för syftet att hantera grunddata på det föreslagna sättet.²⁵

5.2 Frågor som bör tas om hand i en statlig utredning

Myndigheterna bedömer att den fulla nyttan av en samordnad hantering av grunddata inte kan uppnås helt utan att det finns ett en skyldighet till informationsförsörjning och en möjlighet till föreskriftsrätter för de grunddatadomänansvariga myndigheterna. Sådant ansvar och befogenhet är en förutsättning för att överbrygga den fragmenterade hanteringen av grunddata som Sverige idag har. Annars finns risken att de nationella effekterna av en samordnad hantering av grunddata uteblir, och Sverige kan inte tillgodoräkna de nyttor av samordningen som myndigheterna har identifierat.

Myndigheterna föreslår därför att regeringen ska tillsätta en statlig utredning för att utforma en sammanhållen lagstiftning kring informationsförsörjning av grunddata. Lagstiftningen ger rättsliga förutsättningar för att styra myndigheters och kommuners dataproduktion med avseende på grunddata.

Detta förslag ligger i linje med Digitaliseringsrättsutredningens slutsatser om att ottydlighet i fråga om informationsförsörjning i onödan försvårar myndigheternas

²⁴ SOU 2020:55.

²⁵ Den föreskriftsrätt som Digg föreslås att få avser inte informationen som sådan, utan avser beskrivningen av informationen som tillgängliggörs, se s. 53, SOU 2020:55.

digitalisering.²⁶ Samma utredning framhöll också behovet av fortsatt arbete med frågan om myndigheters eventuella ansvar för informationsförsörjning för att lösa ut de rättsliga frågor som kopplas till ett sådant ansvar.²⁷ Även Öppna Data-utredningen pekar i sitt betänkande ut behovet av att ta ett grepp om myndigheternas roll som informationsförsörjare och den lagstiftning, till exempel registerlagstiftning, som hindrar densamma.²⁸

Den statliga utredningen bör även beakta de förslag som lämnats i författningspromemorian i det parallella uppdraget att *Etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur* samt i Lantmäteriets rapport Nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen.²⁹ Även Bolagsverket, som utpekats som ansvarig myndighet för grunddatadomänen företag, ser det som angeläget att frågan om föreskriftsrätt hanteras skyndsamt, sett till hur den frågan exempelvis har betydelse för regeringsuppdraget att vidareutveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar, med mera, och liknande för alla företagsformer (N2018/02033FF).

Frågor som myndigheterna har identifierat som särskilt viktiga för att uppnå regeringens mål med säker och effektiv tillgång till grunddata, och som bör tas om hand om i en statlig utredning är:

- Rättsliga skyldigheter för producenter att *hantera* sin grunddata enligt vissa krav, inbegripet både statliga och kommunala myndigheter.
- Rättsliga skyldigheter för producenter att *tillhandahålla eller verka för tillgängliggörande* av grunddata (informationsförsörjning) inbegripet frågor som rör tillgängliggörande av information i förhållande till dataskydd, offentlighet- och sekretess, informationssäkerhet och säkerhetsskydd, med mera.
- Möjlighet för grunddatadomänansvariga myndigheter att med rättsligt bindande verkan *styra producenter* av grunddata med specifikationer för standardisering av grunddata (föreskriftsrätter).

²⁶ SOU 2018:25 s. 82 f.

²⁷ SOU 2018:25 s. 480 ff.

²⁸ SOU 2020:55 s. 378.

²⁹ Nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen, Lantmäteriet, 2019-04-26, Dnr 519-2018/2889, bilaga 1.

- Fråga om *ansvar för verksamheter* som innebär sammankoppling av tjänster och ökat tillgängliggörande (verksamhetsansvar) som innebär ackumulering eller aggregering av information som tillgängliggörs.

6 Överväganden och förslag

6.1 En förordning om samordning av hantering av grunddata bör införas

Förslag: Det bör införas en ny förordning om samordning av hantering av grunddata inom den offentliga förvaltningen.

6.1.1 Uppdraget

Myndigheterna har, utöver att etablera Ramverket, haft i uppdrag att vid behov lämna författningsförslag för den beskrivna strukturen i Ramverket samt för de berörda myndigheternas ansvar och uppgifter. I detta har det även ingått att överväga förslag på eventuell föreskriftsrätt till stöd för myndigheternas respektive ansvar. Eftersom uppdraget har varit att påbörja etableringen av vissa utpekade grunddatadomäner, nämligen för områdena företag, person samt fastighetsinformation och geografisk information, sätter det också en ram och en tydlig inriktning för författningsförslaget. De samverkande myndigheterna har vidare övervägt och kommit fram till att själva tillgängliggörandet av grunddata i form av tekniska tjänster och infrastruktur inte ingår att reglera i detta uppdrag. Följaktligen innehåller författningsförslaget inte sådana bestämmelser. Däremot har bedömningen gjorts att ansvaret för att verka för att tjänster finns för tillgängliggörande av grunddata ligger på de grunddatadomänansvariga myndigheterna.

6.1.2 Brist på samordning

De samverkande myndigheterna konstaterar i likhet med tidigare utredningar att framförallt bristen på samordning inom grunddataområdet gör att det finns ett stort behov av en tydligare rättslig reglering. För att åtgärda nämnda brist bör den rättsliga regleringen fokusera på bestämmelser om struktur, samordning, styrning, uppföljning samt utpekande av huvudansvariga myndigheter för de ovannämnda grunddatadomänerna. Vidare behöver det införas vissa definitioner varav begreppet grunddata behöver ges en vid definition och inte begränsas till uppgifter som framgår av de domänansvarigas register. I Ramverket har även införts

begreppet nationella grunddata för sådana grunddata som följer de egenskaper, riktlinjer, principer, metoder och beskrivningssätt som framgår av Ramverket.

6.1.3 En ny förordning föreslås på kort sikt

Ramverket, som i sig är resultatet av en formaliserad myndighetssamverkan, är rättsligt sett inte tillräckligt för att uppnå den önskvärda samordningen.

Ramverket kräver en rättslig förankring. Det som kan åstadkommas på kort sikt är en grundläggande rättslig reglering för samordning av hantering av grunddata inom den offentliga förvaltningen. Därför anser myndigheterna att det behöver införas en ny förordning. Det gäller i synnerhet när bristen på samordning är det framträdande behovet. Genom den föreslagna förordningen skapas rättsliga förutsättningar för att etablera Ramverkets struktur och organisation med ansvar och uppgifter för berörda myndigheter. Vidare skapas rättsliga förutsättningar för nationell samordning och samordning inom grunddatadomäner samt uppföljning av målet att grunddata följer gemensamma egenskaper, riktlinjer och principer, med mera, inom den offentliga förvaltningen. Därtill etableras definitioner av begreppet grunddata och nationella grunddata som utvecklas nedan i kapitel 6.3 nedan.

6.1.4 Syftet med förordningen och vad den ska reglera

Förslag: Syftet med förordningen bör vara att skapa förutsättningar för en säker och effektiv hantering av och tillgång till nationella grunddata.
--

Förslaget till förordning bygger på idén att utbyte av grunddata enligt andra författningar förutsätter enhetlig hantering av dem. Myndigheterna har kommit fram till att det är en enhetlig, säker och effektiv hantering av grunddata som är de centrala rättsliga behoven vilka behöver regleras.

6.1.5 Det huvudsakliga innehållet i förslaget

I huvudsak pekar förslaget till förordning ut fyra myndigheter med reglerat ansvar och uppgifter, nämligen DIGG (genom hänvisningen i 3 §), Bolagsverket, Lantmäteriet och Skatteverket. De samverkande myndigheterna har övervägt att antingen göra det möjligt för grunddataproducenter att frivilligt begära att datamängder ska ingå i tillämplig grunddatadomän eller att det ska vara obligatoriskt. Emellertid bedömer de samverkande myndigheterna att det inte finns någon rättslig eller faktisk möjlighet att alla grunddataproducenter pekas ut i den föreslagna förordningen. Eftersom en stor delmängd av

grunddataproducenter utgörs av kommuner anser de samverkande myndigheterna att grunddataproducenternas deltagande och styrning behöver tas om hand i ett annat sammanhang.

Genom att göra det obligatoriskt för grunddatadomänansvariga myndigheter att samverka med producenter av grunddata etableras rättsliga förutsättningar för dessa myndigheter att uppmana producenter av grunddata att frivilligt påbörja samordning av hanteringen av grunddata.

Mot ovanstående bakgrund föreslår de samverkande myndigheterna därför en ny förordning med syfte att etablera en rättslig grund med ovannämnda fokusområden.

6.1.6 Alternativ till en ny förordning

De samverkande myndigheterna har initialt övervägt att revidera befintlig författning. I förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte regleras myndigheternas skyldighet att i sin verksamhet främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen. I den förordningen finns även bestämmelser om elektronisk hantering av utgående beställningar av varor och tjänster. Eftersom nämnda förordning dels tar sikte på själva informationsutbytet, dels är insnävat mot myndigheters beställningar anser de samverkande myndigheterna inte att den ska utgöra utgångspunkt för aktuella författningsförslag. Detta uppdrag är avgränsat till att avse samordning av hantering av grunddata, inte informationsutbytet som sådant.

Det skulle rättsligt sett vara möjligt att reglera samordnad hantering av grunddata och den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen i en och samma förordning. Emellertid är det inte endast grunddata som kommer att hanteras i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Vidare är det inte all grunddata som kommer att hanteras i Infrastrukturen. Ansvar för grunddatahantering (grunddatadomänansvar) har därför en självständig betydelse, vilket motiverar en separat reglering.

I delredovisningen för grunddata föreslår myndigheterna att det ska tillsättas en statlig utredning som särskilt fokuserar på frågan om reglering av ansvar för grunddata och informationsförsörjning. Det är troligt att en sådan reglering skulle införas genom en lag och också att grunddataförordningen som nu föreslås

förändras till innehåll. Att separera förordningarna kan därför underlätta eventuella lagförslag som föreslås av en statlig utredning.

Utpekandet av grunddatadomänansvariga myndigheter skiljer sig något i fråga om struktur jämfört med förslaget till förordning om den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen och pekar också ut myndigheternas ansvar på olika sätt. I förslaget till förordning om samordnad hantering av grunddata pekas vissa myndigheter ut som ansvariga. Strukturen i förslaget till förordning om den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen pekar inte ut ansvar för andra myndigheter än DIGG. Även byggblocken i förordning om den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen kan på sikt behöva särregleras i egna förordningar. Det är också skäl till att föreslå två förordningar.

6.1.7 Kopplingen till förslaget till förordning om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur

Myndigheterna har som ovan nämnts föreslagit två olika förordningar. I grunddataförordningen regleras i huvudsak samordnad hantering grunddata. I det parallella regeringsuppdraget regleras den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen och regleras i en egen förordning.

Av förslaget till förordning om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur framgår att Infrastrukturen ska bestå av olika funktioner, som utgörs av digitala tjänster som kan användas av enskilda och myndigheter, standarder som kan återanvändas inom den offentliga förvaltningen, *hantering av grunddata* samt andra funktioner som behövs för att uppnå syftet i det första stycket.

Hantering av grunddata ingår alltså i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen sett ur ett styrningsperspektiv.

DIGG har ett nationellt samordningsansvar för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen enligt 4 § i förslaget till förordning om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur. Enligt 5 § i samma förordning ska myndigheten ansvara för att det finns en långsiktig plan för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. DIGG ansvarar även för övergripande planering, utveckling, förvaltning och avveckling samt övergripande riskhantering och kontinuitetsplanering. Vidare ska myndigheten samordna frågor om gemensamma standarder, format och liknande krav inom Infrastrukturen.

Eftersom hantering av grunddata är en del av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen innebär det att DIGG har det nationella samordningsansvaret för hanteringen av den. Särskilt kan nämnas ”samordning om gemensamma standarder, format och liknande krav inom infrastrukturen” som relevant för hantering av grunddata och som överensstämmer med DIGG:s ansvar i Ramverket.

I förslaget till grunddataförordning regleras samordning av hantering av grunddata specifikt. När det gäller DIGG:s nationella samordningsansvar hänvisas till förslaget till förordning om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur. I förslaget till grunddataförordning anges vidare vem som är ansvarig för samordning på domännivå och vad det ansvaret innebär. Den lägger också en grund för hur myndigheterna specifikt ska samverka och samordna sitt arbete. Det innebär därför i praktiken en specialreglering av en viss del – hantering av grunddata - av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen.

6.1.8 Frågan om behov av föreskriftsrätt

Regeringen har i många fall möjlighet att subdelegera sin normgivningskompetens till förvaltningsmyndigheter.³⁰ En subdelegation till en förvaltningsmyndighet medför att förvaltningsmyndigheten får rätt att utfärda rättsregler i form av föreskrifter i den omfattning som regeringen bemyndigar. När en myndighet får en föreskriftsrätt innebär det alltså att myndigheten får ett bemyndigande som medför att den kan utfärda bindande rättsregler för andra, exempelvis för andra statliga myndigheter.

En anledning till att bemyndiga DIGG att meddela föreskrifter enligt den föreslagna förordningen skulle vara att myndigheten, genom förslaget i författningspromemorian *Etablering av en förvaltningsgemensam infrastruktur*, ges ett nationellt samordningsansvar för hantering av grunddata. Här bör emellertid beaktas att Ramverket inte är rättsligt bindande. Ramverket lämpar sig heller inte att reglera på förordningsnivå, varigenom det skulle kunna göras rättsligt bindande. Avsaknaden av skyldigheter på förordningsnivå skulle göra det orimligt för DIGG att meddela föreskrifter om verkställigheten av Ramverket som myndigheterna inte är förpliktigade att följa. De samverkande myndigheterna

³⁰ Riksdagen har också möjlighet till subdelegation, men den begränsas genom grundlagen.

bedömer därför att det inte finns rättsliga förutsättningar att införa ett bemyndigande för DIGG att meddela föreskrifter i den föreslagna förordningen.

När det gäller behovet av föreskriftsrätt för grunddatadomänansvariga myndigheter så förhåller det sig på följande sätt. Grunddataproducenter kan avse statliga myndigheter, kommuner och regioner. Under arbetet med uppdraget har Lantmäteriet särskilt uppmärksammat kommunernas roll som grunddataproducenter i förhållande till sin myndighet. Även Bolagsverket har framfört behov av föreskriftsrätt.

Mot bakgrund av att kommunerna har en viktig roll som grunddataproducenter blir första frågan om ett bemyndigande om att meddela föreskrifter måste meddelas genom lag enligt 8 kap. 2 § RF, för att föreskrifterna avser grunderna för kommunernas organisation eller verksamhetsformer, eller om bemyndigandet faller inom regeringens normgivningsmakt enligt 8 kap. 7 § och 11 § RF?

I jämförelse gjorde Öppna data-utredningen bedömningen att föreskrifter om tekniska specifikationer kring format inte påverkar grunderna för kommunernas organisation eller deras verksamhetsformer i den mening som avses i 8 kap. 2 § regeringsformen.³¹ Bemyndigande om föreskrifter om tekniska specifikationer skulle därför inte behöva meddelas genom lag. Emellertid är förutsättningarna i detta uppdrag annorlunda i förhållande till Öppna data-utredningen. Öppna data-utredningen, som bygger på ett EU-direktiv,³² föreslår en ny lag som styr myndigheters åtagande, vilket även omfattar kommunala myndigheter.³³ I nu aktuellt uppdrag föreslås inte en ny lag. Vidare är Ramverket, som ovan nämnts, inte ett rättsligt bindande dokument. Det skulle därför förefalla orimligt att grunddatadomänansvariga myndigheter bemyndigas meddela föreskrifter för kommuner och andra vid avsaknaden av ett åtagande för dem i lag. De samverkande myndigheternas slutsats är därför att ett bemyndigande på förordningsnivå inte lämpar sig eftersom det inte finns någon skyldighet i lag eller förordning att verkställa om. Inte heller i övrigt finns något att reglera i föreskrifter.

³¹ SOU 2020:20 s. 211, Innovation genom information, Huvudbetänkande av Öppna data-utredningen.

³² Öppna data- direktivet, dvs. omarbetningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet), (dir. 2019:20).

³³ 1 kap. 3 § förslag till lag (2021:000) om öppna data och vidareutnyttjande av information från myndigheter och offentliga företag. Med myndighet avses i lagförslaget även kommunala myndigheter.

Det vore även mindre lämpligt att reglera föreskriftsrätten endast för statliga myndigheter eftersom avsaknaden av gemensamma regler för grunddataproducenter på olika nivåer i den offentliga förvaltningen skulle leda till olika krav på hantering för grunddata mellan dem. Detta oaktat att föreskrifter om tekniska specifikationer kan falla inom regeringens normgivningskompetens som Öppna data-utredningen konstaterar. Det bör dock noteras att Ramverket omfattar mer än tekniska specifikationer avseende grunddata. Däremot har de samverkande myndigheterna inte utrett i vilken mån Ramverket skulle påverka grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer.

Sammanfattningsvis konstaterar de samverkande myndigheterna att frågan om föreskriftsrätt för DIGG, å ena sidan, och de grunddatadomänansvariga myndigheterna, å den andra, bör tas om hand på lång sikt och beredas i en statlig utredning.

6.2 Vilka ska omfattas av förordningen?

Förslag: Förordningen bör gälla för Bolagsverket, Lantmäteriet, DIGG och Skatteverket. DIGG omfattas enbart genom hänvisning i författningsförslagets 3 §.

Förslag: I den föreslagna definitionen av grunddata ingår begreppet offentlig förvaltning. Med offentlig förvaltning avses i förslaget till förordning kommuner, regioner och statliga myndigheter, med undantag för Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Försvarshögskolan samt myndigheter som hör till Försvarsdepartementet.

Regeringen har, som ovan nämnts i kapitel 6.1.8, en viss normgivningsmakt enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen och får med stöd av den regleringen meddela föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen. De samverkande myndigheterna har som nämnts inte utarbetat ett lagförslag. Följaktligen ger förslaget till förordning inte några större möjligheter att reglera åliggande och befogenheter för kommuner och regioner. De samverkande myndigheterna anser att sådana åtaganden bör omhändertas i den långsiktiga planen och får således bli föremål för ytterligare utredning.

Den föreslagna definitionen av grunddata, vilket utvecklas i kapitel 6.3 nedan, tar sikte på uppgifter, inom offentlig förvaltning, som flera aktörer har behov av och som är viktiga för samhället.

Med den offentliga förvaltningen avses i förslaget till förordning kommuner, regioner och statliga myndigheter. Exempelvis kommuner är i många fall

producenter av grunddata. Myndigheterna föreslår, vilket utvecklas i kapitel 6.7 nedan, att Bolagsverket, Lantmäteriet och Skatteverket bland annat ska samverka med grunddataproducenter. Kommuner hör till nämnda kategori. Det bör emellertid uppmärksammas att det inte föreslagits något motsvarande åtagande för grunddataproducenter att samverka med grunddatadomänansvariga myndigheter. Följaktligen bygger samverkan sett från kommunernas perspektiv på frivillig basis. Detsamma gäller regioner.

Den föreslagna förordningen omfattar endast statliga myndigheter under regeringen med undantag för Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Förvarshögskolan samt myndigheter som hör till Förvarsdepartementet. De undantagna myndigheterna överensstämmer med uppräknningen av undantagna myndigheter som framgår av förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte. I den undantas Regeringskansliet, Förvarsmakten, Förvarets materielverk, Förvarets radioanstalt, Totalförvarets forskningsinstitut och Säkerhetspolisen. Det bör även påpekas att det i förordningen (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning avses med begreppet den offentliga förvaltningen kommuner, regioner och statliga myndigheter, med undantag för Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Förvarshögskolan samt myndigheter som hör till Förvarsdepartementet. De samverkande myndigheterna föreslår därför att de uppräknade myndigheterna undantas i likhet med nämnda förordningar.

6.3 Definition av begreppen grunddata och nationella grunddata

Förslag: Grunddata bör ges en definition som uppgifter, inom offentlig förvaltning, som flera aktörer har behov av och som är viktiga i samhället

Nationella grunddata bör ges en definition som grunddata som uppfyller överenskomna egenskaper, principer och riktlinjer för grunddata.

Begreppet grunddata saknar legaldefinition. Problembilden kring en sådan definition har beretts i flera utredningar och propositioner.³⁴ Mot bakgrund av vad som framkommit i tidigare utredningar har ingångsvärdena för en definition

³⁴ SOU 1997:146, prop.1997/98:136, E-infogruppen PM i Ds 2000:34, SOU 2018:25, s 80.

av grunddata i nu aktuellt förslag varit att definitionen bör vara bred och inte endast avse uppgifter i register hos registeransvariga myndigheter. Detta kommer också till uttryck i slutrapporten Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata. I den nämnda slutrapporten avses med grunddata *uppgifter, inom offentlig förvaltning, som flera aktörer har behov av och som är viktiga i samhället*. Denna definition är oberoende av om data är utpekade i särskilda register eller inte. I Ramverket används samma definition av grunddata som i den ovannämnda rapporten. En nyhet har dock införts genom definitionen *nationella grunddata* för att markera att grunddatat följer egenskaper, principer och riktlinjer i Ramverket, och som beskrivs enligt samma metod och beskrivningssätt. Ordet nationell tar alltså inte sikte på svenska förhållanden utan innebär helt enkelt att grunddatat följer egenskaper, principer och riktlinjer i Ramverket för att tillgodose behovet av digital åtkomst.

6.4 Vissa andra definitioner bör införas

Förslag: Grunddatadomän bör ges en definition som område för grunddata avseende datamängd som pekas ut i denna förordning.

Grunddatadomänansvarig myndighet bör ges en definition som myndighet med samordningsansvar för hantering av grunddata inom grunddatadomän.

Grunddataproducent bör ges en definition som myndighet eller annan offentlig aktör som producerar grunddata som kan ingå i en grunddatadomän.

Grunddatadomän definieras som ett område för grunddata avseende datamängd som pekas ut i denna förordning. Det har övervägts att i stället för område kalla det ansvarsområde, men det har avvisats med anledning av att grunddata inte endast avser uppgifter i den registerförande myndighetens register.

Grunddatadomänansvarig myndighet föreslås få samordningsansvar för hantering av grunddata inom sin grunddatadomän.

Grunddataproducent bör ges en definition som myndighet eller annan offentlig aktör som producerar grunddata som kan ingå i en grunddatadomän. Annan aktör markerar att producenter av grunddata till exempel kan vara kommuner.

De samverkande myndigheterna har övervägt men valt att inte införa vare sig en definition eller hänvisning till Ramverket. Skälet till det är att Ramverket inte är

en författning. Det är resultatet av en formaliserad myndighetssamverkan. Ramverket saknar rättslig verkan för andra än de myndigheter som genom regeringens beslut ingår i uppdraget att ta fram det. En författning bör inte hänvisa till en författning på lägre nivå och kan följaktligen inte hänvisa till något som inte är en författning.

6.5 Nationellt samordningsansvar följer av förslaget till förordning om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur

Förslag: När det gäller det nationella samordningsansvaret bör en bestämmelse införas som hänvisar till förslaget till förordning om den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen.

Hantering av grunddata är en del av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Det följer av förslaget till förordning om den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. I den nämnda förordningen framgår att DIGG har ett nationellt samordningsansvar för infrastrukturen, vilket inbegriper hantering av grunddata. Därför föreslås endast en bestämmelse av upplysande karaktär. Bestämmelsen hänvisar till förordning om den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen som föreslås i författningspromemorian Etablering av en förvaltningsgemensam infrastruktur. Därmed undviks en dubbelreglering avseende det nationella samordningsansvaret.

Det nationella samordningsansvaret enligt förslaget till förordningen för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen innebär ingen ny myndighetsuppgift utan snarare en precisering av myndighetens uppgifter enligt förordningen (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning. Av nämnda instruktion framgår bland annat att DIGG ska samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig samt ansvara för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen (1 §). Myndigheten ska också enligt sin instruktion samordna frågor om gemensamma standarder, format, specifikationer och liknande krav för den offentliga förvaltningens elektroniska informationsutbyte. En enhetlig hantering av grunddata inom den offentliga förvaltningen är en förutsättning för att myndigheten framgångsrikt ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt instruktionen med avseende på elektroniskt informationsutbyte. Det är därför naturligt att myndigheten får denna roll.

6.6 Grunddatadomänansvariga myndigheter pekats ut

Förslag: Bolagsverket, Lantmäteriet och Skatteverket föreslås vara grunddatadomänansvariga myndigheter för grunddatadomänen företag, fastighetsinformation och geografisk information samt person.

Ansvaret bör bestå i att förvalta, utveckla och samordna arbetet inom grunddatadomänen, samverka med andra grunddatadomäner och samverka med den nationellt samordningsansvariga myndigheten, ta fram och publicera grafiska modeller, beskrivningar och specifikationer för grunddata inom den egna grunddatadomänen.

Grunddatadomänansvarig myndighet ska verka för att det finns tjänster för tillgängliggörande av grunddata som ingår i grunddatadomänen.

I uppdraget har ingått att påbörja etableringen av grunddatadomäner för områdena företag, person och fastighetsinformation och geografisk information, i enlighet med de förslag som lämnats i rapporten från regeringsuppdraget om säker och effektiv tillgång till grunddata. Direktivet har således varit att låta de berörda myndigheterna utses till grunddatadomänansvariga myndigheter. Frågan för de samverkande myndigheterna har varit att bedöma om det behövs ett tydligare rättsligt stöd för denna roll. Genom att namnge myndigheterna och beskriva deras roller och ansvar i en förordning skapas tydlighet och transparens inom den offentliga förvaltningen. Det är att föredra framför att ändra respektive myndighets instruktion.

Det är viktigt att påpeka att ansvaret som grunddatadomänansvarig myndighet inte avgränsas till de grunddata som ingår i respektive myndighets register. På lång sikt är tanken att grunddataregleringen ska skapa förutsättningar för styrning av grunddataproducenter och att domänen även inkluderar producenternas grunddata. Det är därför viktigt att domänansvaret inte anges för snävt.

Grunddatadomänansvarig myndighet föreslås verka för att det finns tjänster för tillgängliggörande av grunddata inom grunddatadomänen. Som ovan nämnts i 6.1.1 har de samverkande myndigheterna övervägt och kommit fram till att själva tillgängliggörandet av grunddata i form av tekniska tjänster och infrastruktur inte ingår att reglera i detta uppdrag. Därför föreslås inte några bestämmelser som ålägger myndigheterna en skyldighet att tillhandahålla sådana tjänster. Åsytade

tjänster tillhandahålls dock redan i praktiken genom andra författningar. För att undvika att förslaget till förordning på något sätt tolkas som ett begränsande av tillhandahållande av tjänster som redan erbjuds behövs en bestämmelse om att sådana tjänster ska främjas. Av den anledningen har myndigheterna föreslagit en bestämmelse om att grunddatadomänansvariga myndigheter ska verka för att det finns tjänster för tillgängliggörande av grunddata som ingår i grunddatadomänen. Tillgängliggörande ska kunna ske till samtliga aktörer som har nytta av informationen och som kvalificerar sig för att få ta del av informationen.

6.7 Samverkan med grunddataproducenter

Förslag: Grunddatadomänansvariga myndigheter ska samverka med grunddataproducenter vid framtagande av beskrivningar och specifikationer för grunddata som hör till den egna grunddatadomänen.

Grunddatadomänansvariga myndigheter ska också samverka med grunddataproducenter för att identifiera grunddata som hör till den egna grunddatadomänen.

De samverkande myndigheterna har övervägt att ålägga grunddataproducenter krav på hantering av grunddata. Emellertid finns grunddataproducenter inte bara på myndighetsnivå utan även på kommunal nivå och i privat sektor. Därför föreslås i stället att de grunddatadomänansvariga myndigheterna ska samverka med grunddataproducenter. Det innebär att dessa myndigheter åläggs en sådan skyldighet.

6.8 Årlig resultatredovisning

Förslag: Den myndighet med nationellt samordningsansvar enligt 3 § och grunddatadomänansvariga myndigheter ska i sin årsredovisning redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit i arbetet för att uppnå en säker och effektiv hantering av och tillgång till nationella grunddata.

Resultatredovisningen ska lämnas enligt 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Den myndighet som, genom hänvisning till förslaget till förordning om den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen, har ett nationellt

samordningsansvar samt de myndigheter som omfattas av författningsförslaget i denna promemoria, ska i sin årsredovisning redovisa sina resultat i förhållande till målsättningen att de statliga myndigheternas hantering av nationella grunddata ska vara säker och enhetlig och ska möjliggöra ett effektivt tillhandahållande. Av återrapporteringen bör till exempel framgå hur stor andel av respektive domäns grunddata som hanteras som nationella grunddata i enlighet med ramverket. Resultatredovisningen ska lämnas enligt 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Resultatredovisningen ska utformas så att den kan utgöra ett underlag för regeringens bedömning av myndighetens resultat och genomförande av verksamheten. Den ska utgå från de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål och krav som regeringen har angett i regleringsbrev eller något annat beslut. Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter innebär detta i huvudsak att resultatredovisningen ska innehålla väsentlig information om vad myndigheten har presterat i förhållande till uppgifter och mål som regeringen har beslutat för myndighetens verksamhet.

7 Förslagets konsekvenser och ikraftträdande

7.1 Övergripande konsekvenser

Myndigheterna har lämnat ett författningsförslag och därför ska en konsekvensutredning göras i enlighet med förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Myndigheterna har i arbetet med att genomföra uppdraget om att etablera Ramverket bedömt att det är nödvändigt att föreslå en särskild förordning som reglerar myndigheternas uppgifter och ansvar för en samordnad hantering av grunddata. För att uppnå målsättningen med en samordnad hantering av grunddata inom hela den offentliga förvaltningen är det nödvändigt att de ingående myndigheterna får tydliga roller och ansvar. Det skapar samtidigt förutsättningar för tillkommande grunddatadomäner med ansvariga myndigheter.

Det är i huvudsak DIGG som kommer få ett stort samordningsansvar för Ramverkets förvaltning, uppföljning och revidering och kommer behöva söka

finansiering för det. På samma sätt kommer grunddatadomänansvariga myndigheter ansvara för sina respektive grunddatadomäner och kommer behöva söka finansiering för det. Detta ska vägas mot den nytta som en samordnad hantering av grunddata innebär.

Myndigheterna bedömer inte att arbetet med uppdraget får konsekvenser för utveckling eller prioritering inom andra delar av den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen, till exempel vad gäller digital identitet eller säkra elektroniska försändelser.

7.2 Vilka alternativa lösningar finns och vad blir effekterna om någon reglering inte kommer till stånd?

Om en rättslig reglering om samordning av grunddata inte kommer till stånd skulle det innebära att myndigheterna skulle befinna sig på samma nivå avseende grunddata och informationsförsörjning idag, det vill säga med en fragmenterad och splittrad hantering av grunddata. Detta har beskrivits som ett problem av tidigare utredningar om grunddata samt av Digitaliseringsrättsutredningen³⁵ och av Öppna Data-utredningen.³⁶ En fortsatt avsaknad av reglering om samordnad hantering av grunddata skulle omöjliggöra eller kraftigt försvåra en framtida statlig utredning om reglering av den offentliga förvaltningens åtagande avseende informationsförsörjning.

En alternativ lösning till reglering är att myndigheternas ansvar för samordning av hantering av grunddata föreskrivs i respektive myndighets instruktion. En sådan lösning har inte bedömts som ändamålsenlig eftersom en stor del av åtagandet består av just samordning och samverkan med de andra utpekade myndigheterna. Ansvarsfördelningen med en sådan lösning bedöms inte bli tillräckligt transparent och tydlig för de samverkande myndigheterna och den offentliga förvaltningen i övrigt. Av dessa skäl förordar myndigheterna en förordning. En sådan lösning inskräper även vikten av en samordnad hantering och samverkan mellan de utpekade myndigheterna.

Myndigheterna har därtill, så som framgått av kapitel 5, övervägt om regleringen av hantering av grunddata ska göras obligatorisk för de myndigheter som är producenter av grunddata. Myndigheterna har funnit att det inte är möjligt i

³⁵ SOU 2018:25 s. 82 samt 480.

³⁶ SOU 2020:55 s. 378.

dagsläget. Emellertid menar myndigheterna att en sådan reglering, med ett utpekat ansvar för producenter av grunddata, är en nödvändig förutsättning för att åstadkomma det framtida behovet av produktion av informationen och informationsförsörjning.

7.3 Vilka berörs av förslaget?

De som direkt berörs av förslaget är de statliga myndigheter som pekas ut i förslaget till förordningen och som får ansvar och uppgifter. DIGG:s ansvar regleras genom en hänvisning till förordning om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur. Därutöver kommer de myndigheter som blir grunddatadomänansvariga för domänerna företag, person samt fastighets- och geografisk information. Det handlar i det dagsläget om Bolagsverket, Skatteverket och Lantmäteriet.

Indirekt påverkas även andra myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och företag som på något sätt frivilligt vill rätta sig efter eller på annat sätt förhålla sig till Ramverket och förordningen som tydliggör myndigheternas roller och ansvar. Det kan leda till att dessa aktörer börjar anpassa till Ramverket, vilket gynnar regeringens ambitioner om digitalisering av den statliga förvaltningen.

Förslaget bedöms inte få någon direkt påverkan på privata aktörer. Den hantering av grunddata som myndigheterna föreslår kan emellertid få betydelse för privata aktörer, till exempel systemleverantörer, samt de privata aktörer som nyttjar tillgången till nationella grunddata.

7.4 Ekonomiska effekter

För att administrera och realisera utvecklingen samt förvaltningen som planen visar, behövs finansiering.

Finansieringsbehovet delas in i 3 områden:

- Finansiering av byggblockens utveckling och förvaltning (redovisas i delredovisningen för Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte).
- Finansiering av utveckling och förvaltning av grunddatadomäner.
- Finansiering av arbete som infrastrukturansvarig.

DIGG avser i sitt budgetunderlag för 2022 redovisa det kända samlade behovet av finansieringen avseende Infrastrukturen och grunddata. Arbetet för att förfinna den

långsiktiga planen som planeringsinstrument med ingående behov av finansiering kommer därefter fortsätta som ett löpande arbete inom Infrastrukturen.

7.4.1 Finansiering av utveckling och förvaltning av nationella grunddata

För att uppnå planerade milstolpar så behöver kompetensområde grunddata och grunddatadomäner finansiering. Behovet av finansiering för respektive år kan komma att förändras om man varit tvungen att skjuta på utvecklingsinsatserna på grund av att man inte haft finansiering för att utveckla enligt plan tidigare år. Flera aspekter kring vilka krav rörande informationssäkerhet och säkerhetsskydd som kommer att ställas på grunddatadomänerna kvarstår att utreda och kan därför leda till ytterligare kostnader. Nedan finns sammanställningar av estimerade kostnader för det arbetet som myndigheterna ska genomföra. (Beloppen anges i tusental kronor.)

Kompetensområde grunddata	År 2022	År 2023	År 2024
DIGG	4 875	4 875	4 875
Bolagsverket	1 200	1 200	1 200
Lantmäteriet	1 200	1 200	1 200
Skatteverket	1 200	1 200	1 200
MSB	1 200	1 200	1 200
Ytterligare en myndighet 2022	1 200	1 200	1 200
Ytterligare en myndighet 2023		1 200	1 200
Ytterligare en myndighet 2024			1 200
Totalt	10 875	12 075	13 275

Tabell 1 Kostnad kompetensområde grunddata, tusental kronor

Kompetensområdet kommer att ledas av DIGG, som infrastrukturansvarig. DIGG tillsätter ett antal personella resurser för arbetet, inom områdena juridik, arkitektur, informationssäkerhet, uppdragsledning, administration samt kommunikation. Dessutom ingår kostnader för resor, it-stöd, modelleringsverktyg, repository för modeller och anpassningar av Sveriges dataportal. De myndigheter som ingår i kompetensområdet förväntas lägga ett årsarbete inklusive resor.

Grunddatadomäner	År 2022	År 2023	År 2024
Grunddatadomän företag			
Förvaltning	4 300	5 300	6 300
Utveckling	12 575	15 075	9 150
Grunddatadomän fastighetsinformation och geografisk information			
Förvaltning domänansvar	4 000	4 000	4 000
Förvaltning datamängder		30 000	60 000
Utveckling	90 000	90 000	90 000
Grunddatadomän Person			
Förvaltning	2 000	2 000	2 000
Utveckling	20 000	20 000	20 000
Totalt	132 875	166 375	191 450

Tabell 2 Kostnad grunddatadomäner, tusental kronor

Grunddatadomän företag

Förklaring till utvecklingskostnader

Bolagsverket genomför en systemförnyelse som delvis görs för att kunna möta efterfrågan, säkerhetskrav och kvalitetskrav för grunddata om företag.

Bolagsverket har tillämpat en schablon på den totala budgeten för systemförnyelsen för att ta fram utvecklingskostnader för grunddata, som beräknas till 3 800 tkr för 2022, 7 400 tkr för 2023 och 8 600 tkr för 2024.

En lösning för att pröva utlämning av grunddata maskinellt kommer att behövas för en del grunddata från Skatteverket. Vi har estimerat att utvecklingen av den lösningen på Skatteverket kommer att kosta 15 000 tkr (8 000 tkr under 2022, 7 000 tkr under 2023).

Vi bedömer att Statistiska centralbyrån kommer att behöva investera 2 000 tkr fördelat över 3 år (2022–2024) för utveckling av tjänster för spridning av grunddata; 700 tkr under 2022, 700 tkr under 2023, och 600 tkr under 2024.

Förklaring till förvaltningskostnader

En basbemanning behövs för administration och support av grunddatadomänen för underhåll av modeller, beredning och beslutsfattande om grunddata och för att hantera kunddialogen. Den basbemanningen är fast och oberoende av volym, och beräknas till 2 000 tkr/år för Bolagsverket, 1 000 tkr/år för Skatteverket, 1 000 tkr/år för Statistiska centralbyrån och 300 tkr/år för Lantmäteriet.

Support för att hantera en ökad användning av grunddata över tid motsvarar en extra resurs per år på Bolagsverket eller en miljon extra i budgeten varje år med start 2023 (1 000 tkr - 2023, 2 000 tkr - 2024).

Baserat på antal resurser och mötesfrekvens föreslås en budget för resor och möten på 600 tkr - 2022, 750 tkr - 2021 och 900 tkr -2023.

Bolagsverket kommer att ha ett intäktsbortfall för grunddata som ska lämnas ut avgiftsfritt, det kommer att påverka myndighetens finansiering. Omfattningen och alternativ finansiering tas inte upp i den här rapporten utan tas med i andra arbeten, t.ex. öppna data direktivet.

Grunddatadomän fastighetsinformation och geografisk information

Kostnaden för förvaltning är delat i en post för drift och förvaltning av grunddatadomänansvar och en post för förvaltning av informationsmodeller, begrepp, begreppsmodeller och tillhörande tjänster för nationella grunddata inom domänen.

Under utveckling beräknas tillgängliggörande av 5 datamängder per år som nationella grunddata enligt förslag i slutrapport Lantmäteriets regeringsuppdrag Nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen Dnr 519-2018/2889 och uppdrag att etablera en digital infrastruktur för tillgängliggörande av standardiserade dataset i samhällsbyggnadsprocessen Dnr LM2020/002393, som delredovisas till Finansdepartementet senast 1 februari 2021.

Grunddatadomän person

Förvaltning utgör löpande kostnader för att hålla grunddatadomänen på samma funktions- och servicenivå som idag, inkl. informationsmodeller, tjänstebeskrivningar och annan dokumentation av befintlig verksamhet och it-stöd.

Utveckling utgör utbyggnad eller andra förbättringar av domänen, exempelvis framtagning av nya tjänster, utökat informationsinnehåll i befintliga tjänster, nya leveranssätt, högre servicenivå, samarbete med flera producenter och anpassning till nya ramverksversioner. Kostnadsuppskattningarna för utveckling är preliminära då vilka specifika utvecklingsinsatser som prioriteras beror på resultatet av behovsanalysens som ska genomföras under VT 2022.

7.5 Överensstämmelse med EU-lagstiftning

7.5.1 Single digital gateway

Single digital gateway (SDG) är en gemensam internetportal som EU tar fram och driver för att göra det lättare för enskilda att hitta information om vad som gäller inom olika områden i olika medlemsländer, samt att hitta till online-tjänster.

Arbetet med SDG styrs av de krav som ställs i *Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (SDG-förordningen)*.

Förordningen innehåller också krav på att medlemsländerna ska ge gränsöverskridande tillgång till vissa onlineförfaranden, samt att några förfaranden ska göras tillgängliga helt online, där samtidigt ett tekniskt system ska möjliggöra ett automatiskt utbyte av bevis med tillämpning av engångsprincipen. I dessa fall börjar kraven att gälla från och med den 12 december 2023.

DIGG kommer att leda arbetet med att implementera SDG-förordningen och ska säkerställa att Sverige uppfyller förordningens krav. Att myndigheterna så som föreslås i denna förordning inleder arbetet med att samordna sin hantering av grunddata påverkas inte av införandet av SDG-förordningen.

7.5.2 EU:s allmänna dataskyddsförordning

*EU:s allmänna dataskyddsförordning*³⁷ reglerar skyddet för personuppgifter.

Regleringen träffar den som är personuppgiftsansvarig (den som bestämmer ändamål och medel med behandlingen) samt personuppgiftsbiträden.

³⁷ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

De förslag som myndigheterna lämnar avseende samordnad hantering av grunddata påverkar inte tillämpligheten av dataskyddsförordningen, utan dataskyddsförordningen gäller alltså för myndigheternas behandling av personuppgifter. För det fall att samordningen av hanteringen av grunddata avser behandling av personuppgifter måste det ske i förenlighet med de krav som följer av dataskyddsförordningen.

7.5.3 Inspire

Det så kallade Inspire-direktivet, *Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire)* har implementerats i svensk rätt genom lag och förordning om geografisk miljöinformation. Direktivet reglerar att det finns en infrastruktur med ett sammanhängande system för tillgång till och utbyte av geografisk information som har elektronisk form och som är användbar för verksamheter och åtgärder som kan påverka människors hälsa eller miljön (geografisk miljöinformation). I Sverige pekas olika myndigheter ut så som informationsansvariga i det sammanhängande systemet för olika datamängder.

Inspire-direktivet reglerar därmed ett ansvar att tillhandahålla tjänster för tillgång till och utbyte av information (vissa utpekade datamängder). Det är sannolikt att det kommer finnas överlapp mellan datamängder som är utpekade i Inspire och som kan komma att anses vara grunddata och som därför omfattas av myndigheternas arbete med att samordna hanteringen av grunddata. De myndigheter som omfattas av kraven som följer av Inspire-direktivet behöver därmed säkerställa att samordningen och hanteringen sker i enlighet med direktivet.

7.5.4 PSI

Det så kallade PSI-direktivet, *Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn* har omarbetats och ska införas i medlemsstaterna senast i juli 2021. I Sverige har Öppna data-utredningen³⁸ lämnat förslag på hur direktivet ska implementeras i svensk rätt. Det är sannolikt att det kommer finnas ett överlapp mellan datamängder som klassas som särskilda värdefulla datamängder i Öppna

³⁸ SOU 2020:55.

Data-direktivet och det som myndigheterna kommer att hantera som nationella grunddata.

Hanteringen av grunddata på det sätt som föreslås i denna förordning bedöms emellertid kunna ske i överensstämmelse med de förslag som lämnats av Öppna Data-utredningen samt med lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen som bygger på det äldre PSI-direktivet.

7.5.5 Data Governance Act

Den 25 november 2020 offentliggjorde Europeiska kommissionen sitt utkast till förordning om dataförvaltning.³⁹ Förordningen syftar till att skapa en ram som uppmuntrar offentliga organ till större återanvändning av data genom att öka förtroendet för dataförmedlare och stärka olika mekanismer för datadelning i hela EU.

Det förslag till förordning om europeisk dataförvaltning som kommissionen lagt fram är en första insats i det ramverk som beskrivs i EU:s datastrategi som har syftet att underlätta användning och vidareutnyttjande av data inom EU. Målet med insatserna är att till 2030 etablera en inre marknad för data.

Förordningen är tänkt att främja att data från den offentliga sektorn görs tillgänglig för vidareutnyttjande i situationer där sådana data omfattas av andras rättigheter, dela data mellan företag mot ersättning i någon form, möjliggöra användning av personuppgifter med hjälp av en "förmedlare av delning av personuppgifter" som utformats för att hjälpa enskilda att utöva sina rättigheter enligt EU:s dataskyddsförordning och möjliggöra användning av data av altruistiska skäl. Förordningen skapar dock inte en skyldighet för offentliga organ att göra uppgifter tillgängliga för återanvändning. Förordningen befriar inte heller organ från den offentliga sektorn från sina befintliga rättsliga skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen eller andra tillämpliga stadgar, med avseende på dessa uppgifter.

Förslaget innehåller regler som gäller i) villkor för återanvändning av uppgifter från den offentliga sektorn som omfattas av befintligt skydd, såsom kommersiell sekretess, immateriell egendom eller dataskydd; ii) skyldigheter för leverantörer av vissa datadelningstjänster; iii) introduktion av begreppet dataaltruism, samt iv)

³⁹ Data Governance Act, Bryssel den 25.11.2020 COM (2020) 767 final.

inrättande av en europeisk datainnovationsnämnd, en ny formell expertgrupp under ledning av Europeiska kommissionen. En behörig myndighet, som utses av medlemsstaterna, ska ansvara för att övervaka efterlevnaden av de krav som är knutna till tillhandahållandet av sådana datadelningstjänster som nämns i punkten ii) ovan.

Det föreliggande förslaget kompletterar Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (direktivet om öppna data). Förslaget omfattar data som innehas av offentliga myndigheter och som omfattas av andras rättigheter och därför inte omfattas av det direktivet. Syftet är inte att bevilja, ändra eller ta bort väsentliga rättigheter i fråga om tillgång till och användning av data. Den typen av åtgärder planeras ingå i en eventuell datalag (2021).

Enligt regeringen kan förordningen komma behöva kompletteras med nationella bestämmelser till exempel gällande nya uppgifter för vissa myndigheter och möjligheten för myndigheter att utfärda ekonomiska sanktioner till organ som tillhandahåller datadelningstjänster (artikel 13.4 och 31). Regeringen gör dock inte någon slutgiltig bedömning vilken omfattning sådana kompletteringar kan få.⁴⁰

Förordningen är fortfarande enbart ett förslag och vid införande behöver det analyseras hur förordningen påverkar förslagen i denna promemoria.

7.5.6 Tekniska specifikationer

EU har utfärdat ett direktiv som avser anmälningsplikt för tekniska regler, *Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (kodifiering)*. Direktivet är implementerat i svensk rätt i förordning (1994:2029) om tekniska regler.

Frågan aktualiseras eftersom myndigheterna på sikt avser utfärda standarder och informationsspecifikationer för grunddata. Det förslag som myndigheterna nu lämnar rör inte uttryckliga regler om produkter eller e-tjänster som avses i direktivet och det föreligger inte någon anmälningsplikt vid införande av förordningen. Det kan inte uteslutas att myndigheterna i sitt arbete inom

⁴⁰ Regeringskansliet, Faktapromemoria, 2020/21:FPM44, Förordning om dataförvaltning.

grunddatadomäner kan behöva beakta frågan om anmälningsplikt för tekniska regler men det åligger respektive myndighet att bevaka frågan.

7.6 Ikraftträdande och genomförande

Författningen bör träda i kraft så snart som möjligt. Arbetet med grunddatadomänerna och Ramverket har kommit långt och myndigheterna bedömer att det behövs ett sådant förtydligt rättsligt stöd som föreslås i förordningen för att bedriva arbetet i myndigheternas ordinarie verksamheter. Förordningen bör därför träda i kraft senast innan utgången av det förlängda regeringsuppdraget. En rimlig tidpunkt för ikraftträdande kan därför vara under hösten 2021.